Дəрбəнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК

100 1921·2021 ДАССР

Тəсисчилəр: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МƏТБУАТ ВƏ ИНФОРМАСИЈА НАЗИРЛИЈИ

12+

№ 37 (98333) 1920-чи илдəн чыхыр 10 СЕНТЈАБР 2021-чи ил, чүмə. *Гијмəти 2 рубл.*

ДР БАШЧЫСЫ ЈЕРЛƏРДƏ

Танышлыг Кизлјурт рајонунда давам етмишдир

Дағыстанын башчысы вəзифəсини мүвəггəти ичра едəн Серкеј Меликовун јерлəрдəки ишлəрин вəзијјəти илə танышлығы сентјабрын 7-дə Кизлјурт рајонунда давам етмишдир.

Сосиал објектлəр, елəчəдə агросənaјə комплекси мүəссисəлəри приоритет олмушдур. Кулзеб кəндиндə рекион башчысы Кизлјурт рајонунун башчысы Рүстəм Татархановун вə РФ мили гвардијасынын Шимали Гафгаз даирəси команданын мүавини, полис генерал- полковники Абдулхаким Һачыјевин мүшајəтилə 60 јерлик ушаг бағчасына баш чəкмишлəр.

Серкеј Меликов ушаг бағчасынын бинасыны, əтраф əразини кəзмиш, һəмчининдə мүəссəнин ишчилəри илə сөһбəт етмишдир. Бунан башга субјект башчысы Комсомолскаја кəндиндə тикилəн 80 јерлик мəктəбəгəдəр мүəссисəдə дə олмушдур.

Ушаг бағчасынын тикинтисинə 2021-чи илин март ајында башланылмышдыр. Тикинти нүмајəндəсинин сөзлəринə көрə објект чəдвəлдə мүəјјəн едилмиш мүддəтə истифадəјə верилəчəкдир. Гејд етмəк лазымдыр ки, објектин малијəлəшдирилмəси республика бүдчəси һесабына көрүлүр.

Комсомолскаја кəндиндə Серкеј Меликов Еркəнли консерв заводуну бəрпа едилмəсинин вачиблијини гијмəтлəндирмишдир 2002-чи илдə јарадылмыш мүəссисə артыг 10 илдир ки истифадəсиз атылыб галмышдыр. Əввəлəр мүəссисə илдə 3 милјон шəрти банка мəсул истиһсал едирди.

Кизилјурт рајонунда хам мал базасыны олдуғуну вə һəмчининдə заводун борчу олмадығыны нəзəрə чатдыран онун башчысы Һачымурад Һачыјев мүəссисəни дирчəлдилмəсини мүмкүнлүјүнə бахылмасыны вə ја сəрмајадəр вəсаити чəлб едирəрəк онун профилини дејишдирилмəсинин имканлығына бахылмасыны тəклиф етмишдир.

Һ.Һачыјев гед етмишдир ки, һазырда заводун бинасыны тəмирə еһтијачы вардыр. Бунунла əлагəдəр о мүəссисəнин јенидəн гурулмасына көмəк көстəрилмəсини хаһиш етмишдир.

Рəһбəрлијə бизнес-лајиһəнин ишлəјиб һазырланмасы вə илин ахырнадəк бахылмасы үчүн профил идарəјə тəгдим едилмəси тəклиф олунмушдур.

Нечајевка кəндиндə јерлəшəн «Томат-Агро-Чар» истихана компанијасы рајонун агросəнаје комплексиндə позитив нүмунə кими көстəрилир. «Томат-Агро-Чар» ММЧ-нинбаш директору Хиромəһəммəд Абдулмəчидов демишдир ки, 2016-чы илдə јарадылмыш компанијанын фəалијјəтинин əсас истигамəти агросəнаје комплексиндə сəрмајə лајиһəлəринин реализə едилмəсидир. Һəмин истихана комплекси мүасир аваданлығла тəчһиз олунмуш вə Исраил технолокијасы үзрə бурада тəрəвəз мəсулары јетишдирилир. Бурада истифадə олунан технолокијалар конструксијалара дејишикликлəр едилмəдəн вə əлавə хəрчлəрсиз помидор биткисиндəн хијар биткисинə вə базарда истеһлак тəлəбатындан асылы олараг əксинə мəсул јетишдирмəјə имкан верир.

Лајиһəнин үмуми сəрмајы дəјəри 8 милјон рубл тəшкил едир, онун истеһсал күчү 1 квадрат метрдəн илдə 25 килограм тəрəвəз мəсулары јетишдирмəјə имкан верир. Бүтүн сəвијəлəри бүдчəлəрə мүəссисəдəн илдə 3 милјон рубл верки дахил олур.

Бунан башга Серкеј Меликов Нечајевка кəндиндə јени воркаут-мејданчаны вə онун əтрафындаки əразини кəзмишдир. Сонра рекион башчысы рајон башчысына рекионал програмларын , о чүмлəдəн МПС көмəји илə «Јерли тəшəббүслəр» лајиһəсинин чəлб едилмəклə бурада парк зонасы јарадараг əтраф əразинин инкишаф етдирилмəсини тəклиф етмишдир

«Дағыстан» РИА

БУ НӨМРƏДƏ

Бејнəлхалг һəмзəтов фестивалы ачылмышдыр сəh. 2

Бир нечə мəнбəдəн истифадə едə билəчəклəр

ВЫБОРЫ

ДЕПУТАТОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ

19 СЕНТЯБРЯ 2021

«Дағыстан» РИА *сəh.2*

Јени хəт ишə салыначағдыр *сəh.3*

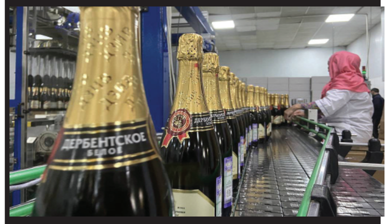

Марағлы гонаглар *сəh.3*

Гəзетə бағлы өмур

З.Дəрбəндли *сəh. 6*

Мəн - Дағыстанлыјам

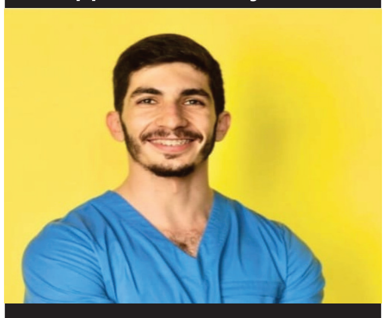

Р.Мусајев *сəh.7*

Сосиал дејишмə *сəh.7*

Дəрбəнд дүнја көзу илə З.Дəрбəндли *сəh.8*

БӨЈҮК БЕЈНӘЛХАЛГ ТӘДБИР

Бејнәлхалг Һәмзәтов фестивалы ачылмышдыр

Сентјабрын 8-дә Рәсул Һәмзәтовун доғум күнүндә Дағыстанда «Ағ дурналар күнләри» 35 Бејнәлхалг Һәмзәтов әдәби фестивалы ачылмышдыр ки, бу тәдбир һәр илдә ЈУНЕСКО һимајәси алтында кечирилир.

Тарки-тау дағы әтәјиндә јерләшән гәбирстанлыгда Рәсул Һәмзәтовун гәбринин үстүнә күләр гојулмасы илә башланан бајрам тәтбирләриндә Дағыстанын башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Меликов иштирак етмишдир.

Русијанын Јазычылар Иттифагынын Сәдри Николај Иванов, Рәсул Һәмзәтовун достлары вә јахынлары илә бирликдә Республика башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Меликов бөјүк шаирин хатирәсини јад етмишләр.

Мемориал мәрасими Маһачгала шәһәриндәки М.Горки адына Рус Драм Театрынын јахынлығында јерләшән шаирин абидәси өнүндә давам етмишдир. Тәнтәнәли митинг сонра Хиласкар-әскәр мемориалы гаршысында давам етмишдир. Һәмин күн поезија театрында «Ағ дурналарын чағырышы» поетик көрүшү кечирилмишдир. «Ағ дурналар күнләри» фестивалы сентјабрын 10-дәк давам етмишдир. Јаранмыш әнәнәјә көрә һәмин күнләр Дағыстана кәлән чохлу гонағлар-јазычылар вә тәрчүмәчиләр арасында бизим өлкәмизин мүхтәлиф рекионларындан вә харичдән кәләнләрдә вар иди. Бејнәлхалг фестивалын програмына- тематик дәјәрми столлар, али мәктәбләрин мүәллим вә тәләбәләри илә көрүшләр, бөјүк шаирин вәтәниндә Хунзах рајонунун Сада кәндиндә вә еләчәдә «Ағ дурналара» абидәси учалдылан Гунибдә бајрам тәдбирләри дахил иди.

«Ағ дурналар күнләри» Бејнәлхалг әдәби фестивал 1986-чы илдә јаранмышдыр. Бајрам мәнәвијјат, поезија, чәбһәләрдә һәлак олмуш әскәрләрин хатирәсинә һәср олумуш тәдбир кими Дағыстанын халг шаири Рәсул Һәмзәтов тәрәфиндән тәсис олмушдур.

Бөјүк шаирин өлүмүндән сонра бајрам «Ағ дурналар» күнләри Бејнәлхалг Һәмзәтов фестивалы кими адландырылмыш вә онун доғум күнүнә - 8 сентјабырда кечирилир.

Хатырладаг ки, РФ Президенти ферманы илә 2023-чү ил Русијада Рәсул Һәмзәтов или елан едилмишдир.

ДМССР-100 ИЛЛИЈИНӘ ҺӘСР ЕДИЛИР

Вәтәнпәрвәрлик маһны фестивалы

1986-чы илин сентјабр ајындан көркәмли Дағыстан шаири Рәсул Һәмзәтовун тәшәббүсү илә гејд едилән «Ағ дурналар» күнләри чәрчивәсиндә сентјабрын 8-дә «Дағыстан мәдәнијјәт сарајында» ДМССР-ин 100 иллијинә һәср едилмиш «Дурналар Русија үзәриндә» вәтәнпәрвәрлик маһны фестивалы кечириләчәкдир.

Бу һагда информасија акентлијинә Республика Халг Јарадычылығын Евинин мәтбуат хидмәтинән мәлумат вермишләр.

Тәдбир Дағыстан Республикасынын мәдәнијјәт назирлијинин дәстәји илә кечирилир. Фестивалда республиканын 20 беләдијјәсиндән һәм соло, һәмдә вокал коллективләр вә ифачылар иштирак едәчәкләр. Иштиракчыларын һамысы рекионун мәдәнијјәт назирлијинин дипломларыны алачаглар. Мәдәни тәдбир вәтәнпәрвәрлик маһныларынын сахланылмасы, инкишафы вә популјар едилмәси, милли мәдәнијјәтин горунмасы мәгсәдилә кечирилир.

ҺӨКҮМӘТДӘ

Истихана комплексинин сәрмаја лајиһәси

Сентјабрын 7-дә Дағыстан Республикасынын сәдри Абдулпатах Амирхановун рәһбәрлији алтында Наволак рајонунда саһәси 20 һектар олан истихана комплексинин тикинтиси үзрә сәрмаја лајиһәсинин реализә едилмәси мәсәләсинә бахылмышдыр.

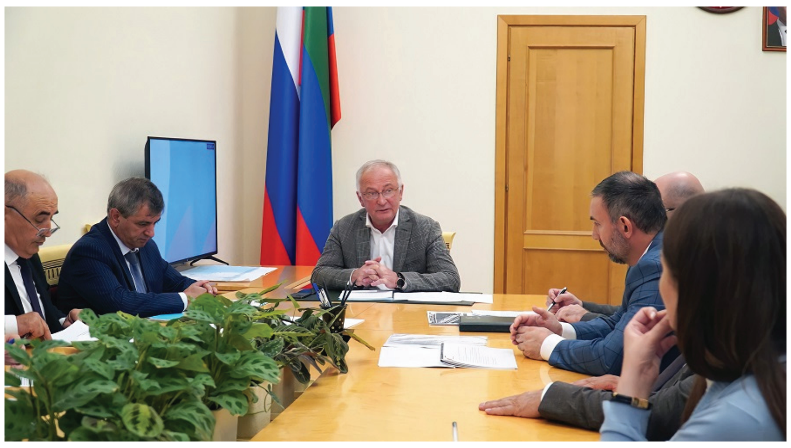

«Олимпија Капитал» ДК-а лајиһәнин тәшәббүскары кими чыхыш едир. Лајиһә ортүклү торпагда илдә 4600 тон помидор истеһсалы күчү олан истихана комплексинин тикинтисини нәзәрдә тутур.

Биринчи мәрһәләдә истихананын 2 блокунун тикинтиси нәзәрдә тутулуб ки, буда ил боју 5 һектарда мәсул јетишдирмәјә имкан верәчәкдир. Лајиһәнин үмуми дәјәри 5,4 милјард рубл, о чүмләдән биринчи мәрһәләдә 2,7 милјард рубл тәшкил едәчәкдир. 115 ишчи јерләринин јарадылмасы планлашдырылыр. Лајиһәнин деталларыны мүзакирә едәрәк Дағыстан Республикасынын саһибкарлыг вә сәрмајәләр үзрә акентлијинин көрдүјү ишләри һаггында мәлуматыны динләјиб Абдулпатах Амирханов гејд етмишдир ки, лајиһәјә дәстәк вериләчәкдир. Баш назирин гејд етдији кими илк нөвбәдә сөһбәт мүвафиг инфраструктурун јарадылмасындан вә мүнасиб торпаг саһәси сечилмәсинин дәстәјинән кедир. Әввәлчә Новалак рајонунун әразисиндәки 40 һектар саһә нәзәрдән кечирилир. Абдулпатах Амирханов Дағыстанын енеркетика вә МКТ назирлијинә нәзәрдә тутулмуш әразидә лајиһәнин реализә едилмәси үчүн инфраструктур, о чүмләдән газ, електрик вә су тәчһизаты күчләри илә тәмин едилмәси мәсәләсинин ишләниб һазырланмасыны тапшырмышдыр.

Дағыстан Республикасынын саһибкарлыг вә сәрмајәләр үзрә акентлијинә мигјаслы инвестисија лајиһәси механизми чәрчивәсиндә сәрмајәдара торпаг саһәсинин верилмәси мәсәләсинин ишләниб һазырланмасыны тапшырмышдыр

ҺАМЫ СЕЧКИЛӘРӘ

Бир нечә мәнбәәдән истифадә едә биләчәкләр

Русија Федерасијасынын VIII чағырыш Дөвләт Думасына сечкиләр гаршыдаки һәфтәдә (сентјабрын 17,18,19-да) кечириләчәкдир.

Өзүнүн сечки саһәсини үнваныны мүәјјән етмәк үчүн дағыстанлылар бир нечә мәнбәәдән истифадә едәчәкләр.

Биринчиси Русијанын Мәркәзи Сечки Комисијасынын рәгәмсал сервисләри вардыр. Бунун үчүн өзүнү даими гејдијјатда олдуғу јери бураја салмағ лазымдыр.

Даһа бир үсул- дөвләт хидмәтләри порталында шәхси кабинетдир.

Икинчиси, мәлуматы Русијанын Мәркәзи Сечки Комисијасынын гајнар хәтдинин 8 800 -200-00-20 телефону үзрә вә ја Дағыстанын әрази сечки комисијасынын 7 (8722-68-30-78) нөмрәси илә дәгигләшдирмәк олар.

Даһа бир усул-дөвләт хидмәтләри порталында шәхси кабинетдир.

Сечки саһәсинин үнваны, сечкиләр, намизәд вә партијалар һагында «Мәним сечкиләрим» бөлмәсиндә мәлумат вардыр. Бу вә ја дикәр сәбәбләрә көрә сәс вермә күнләриндә өз сечки саһәләринә кәлә билмәјән Дағыстан сакинләринин өзүнүн фактики олдуғу јердә сәс вәрмә имканы вардыр.

Сәс вермәк үчүн габагчадан «мобил сечичи» -јә, һәр һансы чох функсијалы мәркәздә, һәр һансы әрази сечки комисијасында вә ја «Дөвләт Хидмәтләри порталында шәхси кабинетә вә ја һәр һансы әрази сечки комисијасына әризә вериб асан саһә сечмәк лазымдыр.

Республика әразисиндә гаршыдаки сечкиләрә һазырлыг вә онларын кечирилмәси үзрә ишин тәшкилини Дағыстан Республикасынын сечки комисијасынын 54 әрази сечки комисијасы вә 1927 саһә комисијасы һәјата кечирир»,- дејә ДР сечки комисијасында «Дағыстан» РИА-ја мәлумат вермишләр.

Дөвләт Думасына депутатларын сечкиләринин башланмасына 7 күн галмышдыр. Сәс вермә чари илдә сентјабрын 17-дән башлајараг 19 кими үч күн әрзиндә давам едәчәкдир.

Сијаси партијалар вә намизәдләр

Дөвләт Думасына 450 депутат сечилир: 225 депутат бирмандатлы сечки даирәләриндән (1 даирә -1 депутат) вә 225 депутат сијаси партијалардан Парламентин һазырки тәркибинин сәлаһијјәт мүддәти 19 сентјабрда –Ваһид сәсвәрмә күнүндә баша чатыр. Чари илдә көстәрилмиш 450 мандата уғрунда 14 партија мүбаризә апарыр. Онларын арасында 4 парламент – «Ваһид Русија», «КПРФ», «ЛДПР» вә «Справедливаја Россија за правду» партијалары вардыр. Бундан башга Дөвләт Думасына јерләр уғрунда «Пенсијачылар», Родина», «Гражданскаја Платформа», «Зелјоные», «Јаблоко», «Партија роста», «Комунисты Росси», «Российскаја партија свободы и справедливости», «Новыје лјуди» вә «Зеленаја алтернатива» партијалары иддиачыдырлар. Гејд етмәлијик ки, сон 2 партија өтән илдә јарадылмышдыр. Көстәрилән партијалар алты миндән артыг намизәди ирәли сүрмүшләр. Беләликлә Дөвләт Думасына депутатлыга бир јерә 13 адам иддиачыдыр.

Әсас дејишикликләр

Сентјабрын 17-дән 19 кими кечирилмәсинән чохкүнлүк форматын сәсвәрмәјә салмасы гануна едилмиш башлыча дејишикликдир. 3 күнлүк сәсвермәни нә үчүн кечирилмәсинин гәрар алынмасыны МСК башчысы Елла Панфилова белә изаһ етмишдир: «Роспотребнадзорун төвсијәләрини, ичтимаи рәјләр сорғусунун, дискусијалар вә експерт бирликләринин рәјини нәзәрә алараг биз Дөвләт Думасына вә дикәр сечкиләрин 3 күн әрзиндә кечирилмәсини гәрара алдыг. Бизим вәтәндашларын сағламлығы - биринчи приоритетдир». Һазырда тәшвигат мәрһәләси кедир. Буна августун 21- дә башламыш вә сентјабрын 16 баша чатачагдыр. «Сакитлик күнү» Русијада 3 күјнлүк сәс вермәдән сонра ләғв едиләчәкдир. Бунунла әлагәдар тәшвигат мәрһәләси сечкиләрин башламасына гәдәр давам едәчәкдир. Еләчәдә сечкиләрдә дистансион сәс вермәк имканы вардыр. Анчаг белә формат бүтүн рекионларда, о чүмләдән Дағыстанда мүмкүн дејилдир.

Дағыстан» РИА

Гурғуларын иншасына башланыр

Дәрбәнд рәһбәрлији Дәрбәнд шәһәриндә «Шимал» канализасијасы тәмизләјиб гурғуларынын 5-ҹи мәрһәләсинин тикинтиси үчүн мүгавилә имзалады. Онун чәрчивәсиндә јахын кәләҹәкдә мүгавилә бағлајан тәшкилат канализасија тулланты суларынын зибил, гум вә дикәр мөһкәм елементләрдән тәмизләнмәсини тәмин едәҹәк тикилиләрин иншасына башлајаҹаг.

«Биз 2000-ҹи илләрин әввәлләриндән бәри давам едән шәһәримизин әсас проблемләриндән бирини һәлл етмәјә чох јахыныг. Ҹәми 2 ил әрзиндә командамыз артыг бу истигамәтдә узун бир јол гәт етмишдир»-дејә «Дәрбәнд шәһәр даирәсинин» башчысы Рүстәмбәј Пирмәһәммәдов мәлумат верди.

Бу күнә гәдәр шәһәрин әксәр һиссәсиндән тәмизләјиҹи гурғулара чиркаб сују вурмаг үчүн тәзјиг башлығы олан «Шәһәрәтрафы» канализысија насос стансијасы тикилмишдир.

Һәмчинин чиркаб суларын дезинфексија едилмәси үчүн електролиз емалатханасыныын тикинтисинә башланылыб вә тәмизләнмиш туллантыларын саһилдән узаглашдырылмасы үчүн дәниз саһили бојунҹа 1.2 км узунлуғунда дәрин су чыхышы гојулуб.

Артыг нөвбәти чимәрлик мөвсүмүнә гәдәр Дәрбәнд әразисиндәки Хәзәр дәнизинә ахын индикиндән даһа зәрәрли олаҹаг.

Тулланты суларын 2023-ҹү илин әввәлинә гәдәр тәмизләнмәсинә там имкан верәҹәк, биоложи чиркаб суларын тәмизләнмәәси үчүн тамамлајыҹы 6-ҹы мәрһәлә гаршыдадыр.

Гәдим шәһәрин башчысы Хәзәр дәнизинин галхмасы сәбәбиндән дағыдылмыш стансија јеринә «Мәммәдбәјовскаја» адлы јени канализасијанын тикинтиси илә бағлы гәрар верилдијини сөјләди. Онун вәзифәси шәһәрин ҹәнуб а сәрһәдиндән башлајараг Х. Тағыјев күчәсинә гәдәр бүтүн дренажлары гаршысыны алмагдыр.

Верилмиш гәрар 2023-ҹү илин әввәлинә гәдәр шәһәр саһилләрини тәмизләнмәмиш бүтүн чиркаб сулардан тәмизләмәјә имкан верәҹәк.

МАРАГЛЫ ГОНАГЛАР

Үзүмчүлүк рајонларыны кәзмишләр

ТАСС, Интерфакс, Российскаја газета вә Комерсанты тәмсил едән бир груп журналист Ҹәнуби Дағыстанын үзүмчүлүк рајонларыны кәзәркән мүтәхәсисләр онлара саһәнин уғурларындан вә јахын вахтларын перспективләриндән данышмышлар.

Ишләриндән башга гонаглар рекионун тарихи јерләрини, хүсусән Сулак дәрәсини вә Черкеј су анбарыны сәјаһәт етмишләр.

Интерфакс информасија акентлијини нүмајәндәсинин дедијинә көрә тәјјарәдән дүшән кими республика сакинләринин меһрибанчылығы онлары валеһ етмишдир.

«Дағыстанда үзүмчүлүк саһәси һаггында бизи марагландыран мәлуматлардан башга мән бурадан әлбәттә бир чох сувенирлар апараҹағам. Бизи һәр јердә гонаг едән Дағынстан,Азәрбајҹан вә һәтта Сурија мәтбәхини дадлы мүхтәлиф хорәкләрини адларыны јада сахлакмаг чәтин анҹаг јерли мәһсулардан һазырланмыш бу хөрәкләрин һамысы чох дадлы ләззәтли иди» дејә Јухневич фикири илә бөлүшмүшдүр.

Мәркәзи КИВ һәмкарларында Дағыстанын үзүмчүлүк саһәсинә мараг тәсәдүф јаранмамаышдыр. Хатырладаг ки, рекион сон илләрдә күнәш мејвәси јығымында РФ субјектләри арасында лидердир.

Тәсәррүфатларын мүтәхәсисләри журналистләрә јени үзүм сортларынын әкилмәси, саһәләрин кенишләнмәси, онларда дамҹы суварманын тәшкили, мөвсүм ишләринә волонтјорларын ҹәлб едилмәсинә вә еләҹәдә саһәнин башлыҹа проблеми олан јени үзүмлүкләрин салынмасы үчүн торпагларын алынмасы һаггында данышмышлар. Һәмкарлармызын рекиону сәфәри һагында әтрафлы мәлумат бир аз сонра «Дағыстан» РИА-да дәрҹ олунаҹагдыр.

МҮӘССИСӘ ЈЕНИЛИКЛӘРИ

Јени хәт ишә салынаҹагдыр

Дәрбәнд көпүкләнән шәраблар заводу сентјабр ајынын ахырына јени шампан шәрабы төкмә хәттини ишә салаҹагдыр.

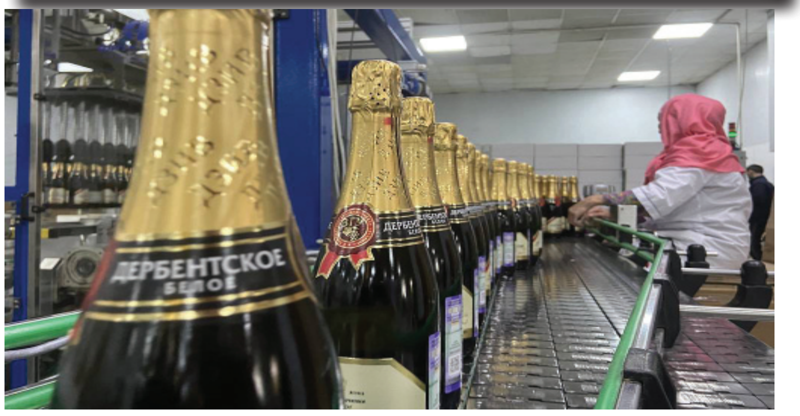

Бу һагда мүәссисәнин баш директору Магомед Садулајев хәбәр вермишдир. Өнҹә дәгигләшдирмишдир ки, јени хәттин күҹү илдә 12 милјон бутулка олаҹагдыр. Һазырда заводун бириҹи хәтти илдә 13 милјона гәдәр бутулка истеһсал едир. О әлавә етмишдир ки, мүәссисә истеһсал һәҹимләрини илдә 40-45 милјон бутулкаја гәдәр артырылмасыны планлашдырыр. Баш директорун сөзләринә көрә бунун үчүн үзүм плантасијаларынын саһәси 3 мин һектара чатдырылмасы нәзәрдә тутулмушдур.

Дәрбәнд көпүкләнән шәраблар заводу XIX әсрин ахырларында јарадылмышдыр. Һазырда о Русијада әсас шампан шәрабы истеһсалчыларындан биридир. Мүәссисә Шардоне, Алиготе, Кабарне-Савинон вә дикәр үзүм сортларындан натурал шәраблар истеһсал едир.

Шәраб һаггында гануну дәјишикләр едилдикдән сонра Русија Федерасијасынын малијјә назирлији өнҹә алкогол мәһсулары ихраҹчылары үчүн изаһатлар һазырламышдыр. Назирлик хатырлатмышдыр ки, Русија әразисиндә спиртли ичкиләр бурахылышы вә сатышы ЕАГС техники тәләбләринә мүвафиг деклорасија олдугда һәјата кечирилир.

НАДИР ТАПЫНТЫ

XI-XIII әсирләрә аид археоложи комплекс

Дәрбәнд шәһәриндәки Азадлыг мејданынын комплекс абадлашдырылмасы үзрә ишләр апарыларкән, рәһбәри професор Муртазали Һаҹыјев тәхминән тарихи XI-XIII –ҹи әсрләрә аид гырмызы кәрпиҹдән һөрүлмүш мәнзилә бәнзәр археоложи комплекси вә тәхминән VI әсрә аид су каналы ашкар едилмишдир.

«Ашкар едилмиш тарихи објектләрин дәгиг тәјинаты һәлә археологлар тәрәфиндән мүәјјән едилмәкдәдир. Ашкар едилмиш бинада тапылмыш тәндир-собаларын, собалар үчүн һаваны чәкмәләр вә керамик бору кәмәринин галығларыны дәгиг тәјинаты һәлә ајдынлашдырмалыдыр»,-дејә мәлуматда билдирилир.

Тапынтыны шәрһ едән Дәрбәнд шәһәр мејмарлыг идарәсинин мәдәни ирс шөбәсинин рәиси Тимур Һарунов гејд етмишдир ки, ашкар едилмиш објектләр һазырда археологлар тәрәфиндән өјрәнилир: «Тәтгигатлар апардыгдан сонра Дәрбәнд шәһәр мүдријјәти ашкар едилмиш мәдәни ирс објектләри археоложи абидәләр кими танынаҹаг, реконструксија едилмиш Азадлыг мејданынын тәркибиндә музејләшдириләҹәк, шүшә триплекси илә өртүләҹәк, објектин тәсвири илә информасија таблосу гурашдырылаҹагдыр».

Мәтбуат хидмәтиндән билдирмишләр ки, Азадлыг мејданы Дағыстанын мәдәни ирсини горунмасы акентлији илә 2020-ҹи илин октјабр ајында разылдашдырылмыш ишләр «Дәрбәндин гала диварларында ситадел вә тарихи шәһәр» мәдәни ирс објектинин горунмасынын тәмин едилмәси үзрә тәтбирләр чәрчивәсиндә апарылыр.

ЈАРЫМ ӘСИР ӨН СЫРАДА

Гәзетә бағлы өмүр

Дағ вүгарлы Дағыстанымызын өвладлары һәр јердә вә һәр саһәдә өз сөзүнү демәји бачарыблар. Дағыстанын уча дағларындан мәрдлик һавасыны өз синәсинә чәкәрәк, икид вә чәсур бөјүјән һәр бир оғул вә ја гыз вәтәнинин баш учалығыдыр. Бу дијар ады кими өзү дә дағ вүгарлыдыр. Сизләри бир аз, көзәл вә әзәмәтли Дағыстанымызын Дәрбәнд рајонунун дағ башында, бир нәр гала кими дуран, өз адыны көјләрдә улдузлардан алан Рүкәл кәндинә сәјаһәт етдирмәк истәјирәм.

Бу «Чәнлибел» кими чәни, чискини белә өзүнә бәзәк олан Рүкәл кәндинин зијалы шәхсијјәтиндән сөһбәт ачмаг истәјирәм. Бу кәнддән дәјәрли шәхсијјәтләр аз чыхмајыб. Бу јазыны бир нечәсинин ады илә башламаг истәрдим. Мисалчүн-Дағыстанын ән бөјүк дини алимләриндән бири Сејид Хусамәтдин Аррукалы «Рүкәлли». О дүнјанын бир чох өлкәләриндә Рүкәл кәндини таныдыб, ән чох да Түркијәдә диниалимләрә дәрс дејиб. Бу кәндин 20-чи әсрин орталарында танынанлар. Илк кәнд тәсәррүфаты елмләр намизәди Чабрајыл Сејидов, Партија Дөвләт ишчиси Нәриман Селимович Әһмәдов, һансы ки, кәндин орта тәһсил мәктәби онун адыны дашыјыр. Тарих елмләри доктуру Шәрафәтдин Селимович Әһмәдов, филолокија елмләри доктуру Руслан Солтанович Гәдиров вә бир чохларынын адыны чәкмәк олар. Амма бу күн сизә тәгдим едәчәјим дәјәрли шәхсијјәт, һансы ки, нә аз нә чох, дүз 50 ил шәрәфлә «Дәрбәнд» республика гәзетиндә ишләјир. Бу дәјәрли инсан, истедадлы журналист Һачыкәрим Һачытаһирович Кәримовдур.

О, 1950-чи илдә Табасаран рајонунун Хучни кәндиндә дүнјаја көз ачыб, 3 јашында онларын аиләси, Дәрбәнд рајонунун дағүстү Рүкәл кәндинә көчүб кәлир. О, бурада 8 иллик натамам орта мәктәбини битирир вә Дәрбәнд шәһәриндә Тибб техникумунда тәһсилини давам етдирир. 1971-чи илдә Дәрбәнд шәһәриндә фәалијјәт көстәрән «Ленинчи» сонралар Совет Иттифагы дағылдығдан сонра исә бу гәзет Дәмиргапы Дәрбәндимизин адыны, өз үзәринә көтүрән мөһтәшәм «ДӘРБӘНД» республика гәзети кими давам етмәјә башлајыр. Бизим кәндин дәјәрли өвлады да һәмин бу гәзетдә бу күнә кими өз шәрәфли вә ләјагәтли ады вә иши илә танынан Кәрим Кәримову тәгдим едирәм.

Мән дә бу мүнасибәтлә, онунла балача бир мүсаһибә көтүрмәк гәрарына кәлдим. Чүнки бир јердә, иш јерини дәјишмәдән ләјагәтлә ишләмәк, мән дејәрдим ки, һәр адамын иши дејил.

-Салам Кәрим мүәллим, нечәсиниз? Сизинлә бу күнки сөһбәтимизә чох шадам, һәм охучулар үчүн, һәм дә сизи танıјыб севәнләр үчүн мараглы олар.

-Салам Зејнәб ханым, тәшәккүр едирәм. Шүкүр һәр шеј јахшыдыр, мәним мәним үчүн дә сизинлә сөһбәт етмәк хошдур. Кәндимин, вәтәнимин баш учалығысыныз. Өзүм һаггында дејәндә, сизләр мәни танıјырсыныз (күлүр). Узун илләрдир «ДӘРБӘНД» республика гәзетиндә чалышырам.

-Бәли, узун илләрдир, дүз 50 илдир бу гәзетин һәр сәһифәсиндә сизин адыныза раст кәлирик. Доғрусу бу мәнчә , бүтүн Рүкәл кәнди үчүн шәрәфдир. Һәр дәфә гәзети әлимизә алыб орада Кәрим Кәримов адыны көрәндә, инсанын ичиндә бир гүрур һисси дујулур. Елә бу барәдә данышын, ахы 50 ил бир инсан өмрүдүр.

Доғрудур, 50 илдир бу гәзетдә чалышырам вә бир чох мәгаләләрим олуб. Гәзет әввәлләр «Ленинчи» ады илә фәалијјәт көстәрирди, мән онда «әдәбијјат ишчиси» кими ишләмишәм. Сонралар «Дәрбәнд» республика гәзети кими фәалијјәт көстәрмәјә башлады. Ады вә гајдалары дәјишдикдән сонра мән «Информасија вә мәктублар» шөбәсинин редактору вәзифәсиндә ишләмишәм. 2010-чу илдә тәгаүдә чыхдым вә буна бахмајараг гәзетдә мүхбир кими ишләмәјә давам едирәм.

-Кәрим мүәллим бу ишләдијиниз мүддәтдә, ән чох јадынызда галан һансы мәгаләләр олуб?

-Бу ишләдијим илләр әрзиндә, бир чох мәгаләләрин мүәллифијәм. Мисалчүн. «Мәшһур идманчылар», «Көркәмли зијалылар», «Истеһсалат габагчыллары», «Депутатлар» вә бир чох садә адамлар һаггында јаддагалан мәгаләләрим олуб. Бир нечә иш адамы һаггында очеркләр вә мәгаләләр јазмышам. Бунлардан бир нечәсинин адыны чәкә биләрәм. Дағыстан Рәссамлар Иттифагынын үзвү Фәзаил Хочајевә һәср едилмиш «Надир истедад», Халгымызын ағсаггалы вә мүдрик шәхсијјәти Сејид Чамалович Гурбановун 80 иллик јубилејинә һәср олунмуш «Тәркәмә дүрр-сиз исә дүрри шаһвар», Азәрбајчанын көркәмли мемары, һәмјерлимиз Шамил Фетуллајев һаггында «Бөјүк һәмјерлимиз», Минералокија елмләри доктору, һәмјерлимиз Әзиз Әскәров һаггында «О Азәрбајчанда минерал суларын ашкар едилмәсинин банисидир».

-Кәрим мүәллим, мән гәзетдә сизин идманчылар һаггында олан мәгаләләринизидә көрмүшәм. Бир аз бу барәдә дә зәһмәт олмаса.

-Бәли, идмана бөјүк һәвәсим олдуғуна көрә, бу саһәдә јүксәк нәтичәләр газанан рајон идманчыларындан даима мараглы мәгаләләр јазмағы өзүмә борч билмишәм. Чүнки һәр бир идманчы, бизим адымызы бир аз да уча едир. Вә бүтүн бунлар мәним журналист фәалијјәтимдә мөһүм јер тутур. Мәсәлән. Сәрбәст күләшмә үзрә, илк идман устасы Ашурхан Әһмәдов, јүз кило чәкидә илк республика чемпиону Ә. Әмирсејидов, Ағыр атлетика үзрә республика чемпиону Исрафил Нәзиров, Дәфәләрлә СССРИ чемпиону олмуш, 1980-чи илин дүнја рекордчусу Авсет Авсетов, чүдо үзрә республика чемпиону Роман Керејханов, Азәрбајчан Республикасынын ағыр атлетика үзрә чемпиону Р. Сәмәдов, 16-дан чох ағыр атлетика үзрә идман усталары һазырлајан Бејчәтдин Исмајылов, чүдо үзрә РФ вә дүнја чемпионатлары галиби Камал Ханмәһәммәдов, чари илдә ММА чемпиону Имран Мәһәррәмов вә бир чох зијалыларымыз вә идманчыларымыз һаггында очерк вә мәгаләләрим вар.

-Бир аз да, өз ушаглыг аиләниз һаггында данышардыныз.

-Биз аиләдә 7 ушаг олмушуг, 6 гардаш вә 1 бачы. Мән өзүм аиләнин икинчи өвладыјам. Атам Һачытаһир Зејнәтдинович Кәримов Дәрбәнд шәһәриндә педогожи техникомуну битириб, Рүкәл кәнд 7 иллик мәктәбиндә мүәллим вәзифәсиндә чалышыб, сонралар исә мүхтәлиф вәзифәләрдә чалышыб. Табасаран рајонунун почт рәиси вә ән нәһајәт 1964-чү илдә Рүкәл кәндиндә јени тикилмиш ән јарашыглы вә мөһтәшәм мәдәнијјәт евиндә директор вәзифәсиндә чалышыб. Ејни вахтда да мәдәнијјәт ишчиләринин рајон комитәсинин сәдри вәзифәсини дә ичра етмишдир.

-Зијалы бир аиләдә бөјүдүјүнүзә көрә, о кен сиздә һәлә дә өзүнү бүрүзә верир.

-Бәлкә дә еләдир, мәним бабам Зејнәтдин Һачыкәримович Кәримов Рүкәл кәндиндә илк тәшкил олунмуш колхуза 5 ил башчылыг етмишдир. О да өз дөврүнүн сајылыб сечилән зијалыларындан олуб.

-Белә бир зијалы аиләдә дүнјаја көз ачан инсан, әлбәтдә ки, һәм өз адыны, һәм дә кәндинин адыны учалтмалыдыр. Вә мән бу күн бөјүк гүрур һисси илә сизин һаггынызда јазырам. Вә чох севинирәм ки, сизин иш фәалијјәтиниз һаггында јазмаг мәһз мәнә нәсиб олду. сизчә өмрүнүн чох һиссәси, 50 илини гәзетә бағламаг ағыр олмады мы? Билирәм ки, бу јолда гар, боран, күләк, туфан олур. Бәс бүтүн бунлар сизи горхутмады мы?

-Зејнәб ханым, өзүнүз дә јахшы билирсиниз ки, бу јолун истиси сојугундан аздыр. Ән азы сиз дә демәк олар ки, белә бир јолун јолчусусунуз. Шаирлик дә елә журналистика кими гарлы, буранлы јолу кечир. Биз Рүкәллиләр дә бүтүн бунлара синә кәлмәји шүкүр ки, бачарырыг. Әлбәтдә чох олуб, амма һәр бир чәтинлијә дүзкүнлүјүм, доғрулуғумла галиб кәлмишәм. Мән һәр атдығым аддымда, һәмишә Аллаһы чағырырам. Чүнки Аллаһ она инанан бәндәсинин архасында дурур.

-Бәли гәзетдә шәрәфлә ишләјәрәк, башы уча чалышмағыныз мән дејәрдим бүтүн Рүкәл кәнди үчүн бөјүк шәрәфдир. Мән сизин һаггынызда чох ешитмишәм, амма сизи јахындан таныдығым аз мүддәт әрзиндә. Сизин нечә бир истедадлы журналист вә тәрчүмәчи олдуғунузун шаһиди олдум. мән буну бир нечә дәфә сөһбәт әснасында демишәм. Бу инсан тәрчүмәни јазмадан, јазыја бахараг дилдән тәрчүмә едир. Јәни мән буну фәхрлә демишәм!

Кәрим мүәллим, һәлә дә кашки бу барәдә дә јазардым дејә фикирләшдијиниз бир шеј галыб мы? Јазмаг истәјәрәк јаза билмәдијиниз?

-Еһ Зејнәб ханым, о гәдәр варки. Амма һәмишә јазмышам, чәрчивәни ашмамаг шәрти илә јазмышам. Чүнки өз ишимин дәринлијини билирәм, о дәринлик һәддини билмәјәнләри батыра билир.

-Сизинлә олан бу сәмими сөһбәтимдән, кәндимиз һаггында да билмәдикләрими өјрәндим. Сизә һәм бу сөһбәтә көрә, һәм дә шәрәфлә ишинизин 50 илинизин ән чәтин вә ән өнәмли вәзифә олан журналистикада кечирдијинизә көрә сизә шәхсән өзүм миннәтдарам. Сизә јенә бир суал үнванлајым. Өз доғма Рүкәл кәндинин уғурлары һаггында јазмысыныз мы? Јазмысыныз билирәм, нә гәдәр гүрурламысыныз? Буну сорушмағымын мәнасы одур ки, сиз һәр һансы бир танынмыш Рүкәлли һаггында данышаркән белә гүрурланырсыныз.

Мәним һаггымда да көзәл бир мәгалә јазмысыныз, бу да мәнә шәрәф верир.

-Зејнәб ханым, кәндимиздән вә онун уғурларында чох јазмышам. Рүкәл совхузу о илләрдә ән өндә кедән тәсәррүфаты олан совхоз иди. Помидору, үзүмү, киласы. Бүтүн бунлары дәфәләрлә јазмышам. Чүнки һәр јазымда, башым бир аз да учалырды. Ахы мән дә бу мөһтәшәм кәндин өвладыјам, бу кәнд мәним гүрурумдур.

-Һөрмәтли Кәрим мүәллим, сизә бу чәтин вә шәрәфли ишиниздә даима уғурлар арзулајырам. Күн олсун 100 иллик јубилејинизи, Дағыстан Республикасынын әмәкдар журналисти адыны алараг, даһа бөјүк адларла гејд едәсиниз.

Рүкәл кәнди доғрудан да чох савадлы өвладлар јетишдириб, онларын ичиндә алими, мүәллими, һәкими, шаири вә с.р јетишиб. Она көрә дә, мән дә бу кәндин олмағымла гүрурланырам. Бизим дағ вүгарлы Рүкәл кәндимиздән Бөјүк Вәтән Мүһарибәсинә 220 нәфәр чәсур оғуллар кәндәрән бир кәндин тарихи салнамәсиндә парлаг сәһифәләр олдуғча чохдур. Бир нечә бәјләри олан кәндин варлы тәбәгәләри вахты илә, Дағыстанла Азәрбајчан арасында даш көрпү салараг, дәнизә бахан үз тәрәфиндән «Памјат от Рукелтинсев» сөзләри бу кәндин зәнкинлијинә сүбутдур. Бах елә, бунун өзү бир сәрвәтдир.

Бөјүк һөрмәтләримлә,

штатданкәнар мүхбир З.Дәрбәндли вә бүтүн «Дәрбәнд» республика гәзетинин коллективи

Мән - Дағыстанлыјам

Һәким олмағы өјрәнмәк инсан олмағы өјрәнмәк демәкдир.Әсл һәким үчүн тибб бир пешәдән даһа чох - һәјат тәрзидир.

Әсәдулла Әсәдуллајевич Гурбанов,23 јашында үмуми дахили хәстәликләр үзрә чан һәкими,уроложи дәрәчәси олан бир интерн вә И.М.Сеченов адына Биринчи Москва Дөвләт Тибб Университетинин Уролокија Бөлмәсинин аспирантыдыр.

2014-чү илдә о,Дәрбәнд рајонунда илин ән јахшы шакирди адыны газанмыш,2015-чи илдә исә Вәликәнд орта үмумтәһсил мәктәбинин 11-чи синифини гызыл медалла битирмишдир.8-9 чу синифләрдән һәјатында нәјә чатмаг истәдијини өзү үчүн ајдынлашдырмагдыр. Тибб университетинә дахил олмаға һазырлашлыр.

«Һәким пешәси мәним шүурлу сечимимдир. Башга бир пешә һаггында һеч бир фикрим јох иди»-дејә Әсәдулла гејд етди. Мусаһибәсиндә, «Охудуғун университетдә тәһсил алмаг нә гәдәр чәтин иди» суалына о,беләә чаваб верди: «Әлбәттә ки,тәһсил алдығым вахт емосионал чәһәтдән чәтинликләр чох олуб.

Амма асан да олмамалы иди.Бу күндәлик иш, зәһмәт тәләб едирди,чүнки һәким пешәси алимиздәки ән гијмәтли шејә - инсан сағламлығына көрә бөјүк бир мәсулијјәтдир. Бәзиләри үчүн бу инсан онун бүтүн һәјатыдыр. Вә елә бунун үчүн дә биз һәкимләр бүтүн һәјатымыз боју охујуруг вә өјрәнирик.»

Тәһсилинә әлавә олараг Әсәдулла дәрсдәнкәнар ишләрдә дә фәргләнирди. Университетдә охудуғу илләрдә о, дәфәләрлә Үмумрусија Олимпиададаларынын вә биокимја, онколокија,чәрраһијјә елми конфрансларынын галиби вә мүкафатчысы олуб. Тәхминән 700 мин тәләбәнин иштирак етдији «Мән пешәкарам» («Я- профессионал») Үмумрусија Олимпиадасындакы гәләбәси һаггында данышмаға дәјәр. Әсәдулла бу кенишмигјаслы (масштабная) олимпиаданын үчүнчү мөвсүмүнүн (сезон) мүкафатчысы вә дөрдүнчү мөвсүмүнүн исә гызыл медал галибчиси олур. «Мән пешәкарам» олимпиадасынын диплом саһиби олараг, Әсәдулла Москва һөкумәтиндә «шәһәр игтисадијјаты» истигамәтиндә 6 ајлыг тәчрүбә кечмәк үчүн сечилир вә Русија Федерасијасы Президентинин, Дағыстан Республикасы башчысынын, һачы Махачев фондунун вә Бирлик фондунун тәгаүдчүсү (стипендиат) олур.

«Гој мәним Дәрбәнд рајону вә мәктәбим һаггында гүрурла дејәчәкләрими һамы дујсун. Бу ишдә иштирак етдијим үчүн чох шадам. Мәним нүмунәмлә һәр бир шакирдин өзүнә инанмасыны вә буну дикәр тәрәфдә дәрк етмәсини истәјирәм, горху вә һәјәчаны адлајараг кәнарда һәјатларынын ән көзәл анларыны тәһсилләри илә тапа билсинләр. Истәјирәм ки, һәр бир валидејн өвладына инансын, потенсиалыны ортаја гојуб һәјата кечирсин. Гој һәр бир мәктәб мүәллими бөјүк вә вичданлы бир коллективин үзвү олмагдан гүрур дујсун вә әвәзсиз зәһмәтинин нәтичәсини көрәндә даһа да хошбәхт олсун. һәјата бахышымын вә һәјат дәјәрләримин, формалашмасында,тәкчә тәһсилимдә дејил, һәм дә тәрбијәмдә мәктәб мүәллимләримин бөјүк әмәји вар, бу да мәним үчүн чох дәјәрлидир. Билик әлдә едилә биләр вә буну етмәк һеч вахт кеч дејил, садаланан һәр шеј исә тәдричән олур, буна көрә мүәллимләримә һәмишә миннәтдар олачағам» - деди. Һал-һазырда исә ординатура вә аспирантурада уролокија ихтисасы үзрә параллел олараг тәһсилини давам етдирир. Аспирантурада докторлуг диссертасијасыны уазмаға башлајыб.

Һәјат кредосу: сорушма,гынама,тәләб етмә,һәрәкәт ет вә јарат.

Биз дә Әсәдулланы тәбрик едир,она чан сағлығы, гуввәт, сәбр вә бүтүн ишләриндә уғурлар арзулајырыг.

Р.Мусајев.

Ушаглар үчүн инсулин помпалары

1-чи тип шәкәрли диабет ушаглары артыг республикадан кәнара чыхмадан даһа раһат вә долғун бир һәјат сүрмәк имканы әлдә етдиләр. Дағыстанда илк дәфә олараг Ушаг Республика Клиник Хәстәханасы ендокринолокија шөбәси инсулин помпаларынын гурашдырылмасыны һәјата кечирмәјә башлады.

Чиһазын өзү 100 мин рубла баша кәлир вә һәр бир хәстә үчүн фәрди өртүк тәләб олунур. Әввәлләр бунун үчүн ушаглар валидејнләри илә бирликдә федерал мәркәзләрә кетмәли идиләр хүсусилә пандемија дөврүндә бу бир ушаг үчүн арзу олунмазды, артыг бу јүксәк технолокијалы тибби хидмәт евин јахынлығында мөвчуддур.

Бу чиһаз шприс вә ја гәләм илә мүнтәзәм инсулин тәдбигиндән гуртулмаға имкан верәчәк-чүнки насосдан истифадә заманы дәрман һәким тәрәфиндән тәјин олунан дозада вә мүәјјән бир тезликлә ушағын бәдәнинә хүсуси катетер васитәси илә дахил олур, бу да сағлам мәдәалты вәзинин тәбии инсулин ифразына мүәјјән гәдәр јахынлашмыш олур.

Дағыстан Республикасы Клиник Хәстәханасы ендокринолокија шөбәсинин мүдири Ирина Костованын сөјләдијинә көрә республикада 1-чи тип шәкәрли диабетдән әзијјәт чәкән 460 ушаг варки онларын бир чохуна инсулин помпасы гурашдырылмасына еһтијач вар.

Јени проседурларын тәдбиги илә Дағыстанда јени бир мүаличә үсулунун тәдбиг едилмәси бу тибби хидмәтин ичбари тибби сығорта чәрчивәсиндә јүксәк технолокијалы мүдахиләләр категоријасына кечирилдији заман мүмкүн олду.

2021-чи илдән етибарән сосиал мүгавилә азтәминатлы аиләләрә вә тәк јашајан вәтәндашлара үнванлы јардым көстәрмәјин әсас јолу олмушдур.

Сосиал дејишмә

Сосиал тәминат органлары илә аилә (вәтәндаш) арасында разылашма әсасында дөвләт дәстәк тәдбирләри верир: бирдәфәлик вә ајлыг өдәнишләри, ишә дүзәлмә вә тәлим. Мүгавиләнин хүсуси шәртләри вә сосиал дәстәк тәдбирләринин сијаһысы Русија Федерасијасынын тәсис гурумлары тәрәфиндән тәсдиг едилир. Сосиал мүгавилә нәдир? Сосиал мүгавилә, дөвләт вә аилә (вәтәндаш) арасында сосиал мүдафиәнин сосиал јардым көстәрәчәји бир разылашмадыр. Ејни заманда, икинчи тәрәф аиләнин рифаһ сәвијјәсини артырмаг үчүн мүәјјән һәрәкәтләр етмәји өһдәсинә көтүрүр. Бөһрандан чыхмаг үчүн фәрди бир програм һазырланыр ки, бу да аиләнин кәлирләринин артырмасына һансы фәалијјәтләрин көмәк едәчәјини көстәрир. Өдәнишләрин вә ја пулсуз хидмәтләрин көстәрилмәсинин нәзәрдә тутан 6 ајдан 12 ајадәк бир мүддәтә сосиал мүгавилә бағланылыр. Һансы дөвләт дәстәји тәдбирләринин верилә-чәји ујғунлашма програмындан асылыдыр. Дағыстанда ким сосиал мүгавилә бағлаја биләр? Мүгавилә чәрчивәсиндә сосиал дәстәк тәдбирләри ала биләчәк шәхсләрин сијаһысы, 178-ФГ сајлы Ганунун 7-чи маддәси илә мүәјјән едилмишдир: јохсул аиләләр; тәк јашајан азтәминатлы вәтәндашлар; Русија Федерасијасынын тәсис горумунун адам башына дүшән орта кәлири Русија Федерасијасынын тәсис горумлары үчүн асылы олмајан сәбәбләрдән ашағы олан дикәр ашағы кәлирли шәхсләр. Бөлкәләр бу сијаһыны тамамлаја вә кенишләндирә биләр. Чохлары сосиал мүгавиләнин тәсирини 2-чи вә 3-чү груп әлилләри олан аиләләрә тәтбиг етди Сосиал мүгавиләнин гүввәдә олдуғу мүддәт үчүн ајлыг сосиал мүавинәтләрин мигдары, әһалинин мувајиг сосиал-демографик групплары үчүн Дағыстан Республикасында тәсис едилмиш јохсул бир аиләнин вә кимсәсиз тәнһа бир вәтәндашын јашајыш минимуму арасындакы фәрг дахилиндән мүәјјән едилир. Јохсул бир аиләнин вә касыб бир тәнһа вәтәндашын үмуми кәлири, касыб бир аиләјә вә касыб бир тәнһа јашајан вәтәндаша бирдәфәлик нағд субсидијанын мәбләғи сосиаал мүгавиләдә нәзәрдә тутулмуш фәалијјәтләр нәзәрә алынмагла мүәјјән едилир вә ајлыг сосиал мүавинәтин үч ајлыг мәбләғиндән арты ола билмәз. дөвләт сосиал јардымы үч ајдан бир илә дәк мүддәтә тәјин едилир. Бу мүддәт Дағыстан Республикасынын норматив һүгуги акты илә мүәјјән едилмиш әсасларла әһалинин сосиал мүдафиәси органы тәрәфиндән узадыла биләр. 3.5 Дөвләт сосиал јардымы беш илдә бир дәфә верилир.

Деталлар Мүгавилә чәрчивәсиндә сосиал дәстәк саһәләри Мүгавиләли сосиал дәстәк азтәминатлы аиләнин һәјат сәвијјәсини јүксәлтмәлидир. Һәр бир хүсуси һалда, сосиал тәминат органлары сосиал уј уғунлашма програмы тәртиб едәчәк вә кәлири артырмаг үчүн ән тәсирли васитәләри сечәчәкләр. Бу көмәк ола биләр: иш ахтарыр, о чүмләдән мөвчуд јашајыш јериндән кәнарда; пешә тәһсили вә әлавә пешә тәшсили кечәркән; фәрди саһибкарлыг фәалијјәтинин һәјата кечирилмәсиндә; шәхси көмәкчи тәсәррүфаты тәрәфиндән идарә олунур; чәтин һәјат вәзијјәтинин арадан галдырылмасына јөнәлмиш дикәр тәдбирләрин һәјата кечирилмәсиндә мүгавилә өдәнишләри. Бир аилә (вәтәндаш) үчүн мүгавилә мүддәти әрзиндә бирдәфәлик вә ја ајлыг мүавинәтләри өдәнилмәси, әмәк һаггынын артырылмасы, бизнесин тәшкили вә ја тәһсил һаггынын өдәнилмәси үчүн әвәзсиз субсидија нәзәрдә тутулур. Өдәнишләрин мигдары рекионал сәвијјәдә мүәјјән едилир. Бәләликлә, өз ишинизи гурмаг үчүн, бир гајда олараг, 250 мин рубл ајрылыр вә мүгавиләнин бүтүн мүддәти үчүн, мүавинәт үчүн 50-70 миндән чох дејил. Сосиал мүгавиләнин мүддәти 178-ФЗ сајлы Федерал Ганун јалныз сосиал јардым тәдбирләринин верилмә мүддәтини тәјин едир-3 ајдан 12 ај гәдәр. Бу мүддәтин узадылмасына сосиал мүдафиә органыны рәји илә ичазә верилир. Бунунла белә, малијјә дәстәји тәдбирләринә хитам верилсә белә, мүгавилә 1 илдән артыг бир мүддәт үчүн гүввәдә ола биләр. Сосиал мүгавиләнин мүддәти, аиләнин Русија Федерасијасы әразисини тәрк етмәси, һабелә әризәчинин тәгдим етдији гејри-дәгиг мәлуматлар вә сәнәдләр ашкар едилдикдә баша чатыр. Мүгавилә, Русија Федерасијасынын тәсис гурумунун әразисиндән чыхмасы вә ја әризәчинин күнаһкар һәрәкәтләри сәбәбиндән ләғв едиләрсә, аилә бир ај әрзиндә алынан бүтүн өдәнишләри гајтармаға борчлудур. Евлилик шәһадәтнамәләри «Әһалинин сосиал мүдафиәси шөбәсиндә гејдијјат шәһадәтнамәләри (варса)» ачыг вә ја мүддәтли әмәк мүгавиләси илә ишләмәк һаггында арајиш». 2-НДФЛ әмәк һаггы сертификаты, пенсија вә ишсизлик мүавинәтләринин мигдары һаггында арајиш вә ја верки органындан охшар сәнәд (һәр бир јеткин аилә үзвү үчүн сәнәдләр верилир) «евлилик сертификатлары (әкәр варса)» мәчбури хәрчләрин тәркибини тәсдиг едән сәнәдләр (мәнзил-коммунал хидмәтләри, нәглијјат хәрчләри вә.с.) «Русија Федерасијасынын тәсис гурумунун ганунверичилијиндә нәзәрдә тутулмуш дикәр формалар. Сосиал мүгавилә бүтүн јеткин аилә үзвләринин разылығы илә бағлана биләр. Сәнәдләри алдығдан сонра сосиал мүдафиә шөбәсинин мүтәхәссисләри «Мүсаһибә вәрәғи» тәртиб едирләр. Бу сәнәддә, әризәчинин фикринчә, аиләнин проблемләри һаггында мәлуматлар, чәтин вәзијјәтдән чыхыш јолу тәклифләри гејд олунур. Тәгдим олунан бүтүн сәнәдләр вә мәлуматлар сосиал тәминат органы тәрәфиндән јохланылачаг. Хидмәт Шәртләри 3 ајдан 12 аја гәдәр-мүгавилә үзрә јардымын көстәрилмәси мүддәти. Һара кетмәк «Әһалинин сосиал мүдафиәси шөбәләри. Сосиал мүгавилә бағламаг үчүн әризә вә дикәр сәнәдләрин јохланылмасы әһалинин сосиал мүдафиә органлары тәрәфиндән апарылыр. Бу гурум, һәр аилә үзвү үчүн орта һесабла адамбашына дүшән кәлирин јашајыш минимуму бахымындан уј уғунлуғуну да јохлајыр. Сосиал мүгавилә, аиләнин јашадығы Русија Федерасијасынын тәсисчиси адындан бағланыр.

«Дағыстан» РИА

Рашид Яников - кандидат в депутаты Государственную Думу от партии «Новые Люди» / по Северному одномандатному округу №10

СПРАВЕДЛИВАЯ РОССИЯ – ПАТРИОТЫ – ЗА ПРАВДУ за возвращение прежнего пенсионного возраста (55 лет для женщин и 60 лет для мужчин).

За бесплатное образование, доступную медицину и жилье, гарантированную занятость, право на пенсии. За преодоление нищеты и глубочайшего социального расслоения.

ГАРАНТИРОВАТЬ СОЦИАЛЬНУЮ ЗАЩИТУ КАЖДОМУ.

Дәрбәнд дүнјанын көзү илә

Бизи улу Дәрбәндимизә бир дәфә кәлән һәр кәс, она вурулур. Она көрә ки, бу гәдим шәһәр өз мөһтәшәм көрүнүшү вә јаддагаланлығы илә һәр кәси өзүнә валеһ едир.

Онун башынын үстүндә тач кими дуран, өз нәһәнклији вә әзәмәти илә дүнјаја сәс салан Нарин-Галасы, онун әвәз олунмамасыны сүбут едир. Һәр дашы бир дастан, һәр күчәси бир тарих олан бу шәһәр. Санки һәлә варағланмамыш бир китаба бәнзәјир. Ону варағладыгча, һәр варағындан мис әсрин салнамәси бојланыр. Дәрбәнд та дөврү гәдимдән, ады мин илләрин тарихләриндә олуб. Онун һәр һансы бир дашыны галдырсан, онун алтындан охунмамыш мин китаб чыхыр. Онун сыныг дашы белә, бир тарихдир.

Мән шәхсән бу шәһәрдә нәфәс алмағымла гүрур дујурам, чүнки бу шәһәр мәним үрәјимдир. Ону мәним үчүн һеч бир шәһәр әвәз едә билмәз, о мәним адым, санымдыр. Бәлкә дүнјанын ән хошбәхт инсаны, јазары мәнәм ки, бу шәһәрдә аддым изләрим галачаг. Һара кетсәм дә, һарда олсам да сөзүмү онун ады илә башлајырам.

Дәрбәнд һаггында сајсыз, һәсабсыз дастанлаар, шеирләр, поемалар јазылыб, амма нә гәдәр јазылса да јенә дә аздыр. Дәрбән учу бучағы көрүнмәјән бир дүнјадыр, онун алты да тарихдир, үстү дә. Онун гәдимлији, улулуғу өз һелә бир китабдыр. Онун Галасы һаггында нә гәдәр јазылыб, нә гәдәр јазылса да јенә дә јазылмајан вә охунмајан тарихи галмагдадыр.

Каш бу нәһәнк диварлар дил ача билејди, бәлкә дә бизә чох шејләри данышарды. Онун һәр гапысынын өз дили вә өз тарихи вар, инсан онлара бахаркән белә бир анлыг хәјалы узаглара кедир. Онун Нарин-Галасына галханда, инсан бир анлыг өзүндә олмур. Галанын гапысындан ичәри кирәндә, инсан дәрин фикирә далыр. Онун диварлары илә үз-үзә дајаныб, онларла санки сөһбәт едир. Онун әбәди тарихи олан бу Гала, дил ачсајды чох шејләр сөјләјәрди.

Бура кәлән гонагларын, онун нәһәнк диварларына бахыб, узун-узады бу башга аләмдир дејә тәәччүбләндикләринин шаһиди олмушам. Бәзиләринә суал вердим ки, бу шәһәрин ән чох һансы јери сизин хошунуза кәлир? Онлар, әлбәтдә ки, Галасы вә онун нәһәнк диварлары-дејә чаваб вердиләр. Мәммәдбәјов күчәсиндә бир ахшамүстү кәзәркән, кәлән гонагларын онун диварларынан шәклини вә видосуну чәкдијини кәрдүм. Онлара јахынлашыб, хошунуза кәлирми дејә сорушдум. Онлар исә, бу шәһәри севмәмәк гејри мүмкүндүр дејә чаваб вердиләр.

Сөзүмүн чаны ондадыр ки, Дәрбәнд һәр кәси өзүнә чәлб едә билир. Дәмиргапы Дәрбәнд, дүнјанын көзүндә илә бөјүк бир әсәрдир. Бу јердә бу шеирим дилимә кәлди.

Дәрбәндим мәним

Дағлары, дүзләри чөлдү, чәмәнди,
Бу јерә көјләрдән нур да чиләнди,
Әтәји күлшәнди, башы сис чәнли,
Дағлары лаләли Дәрбәндим мәним.

Доггуз өвладыдыр, доггуз Маһалы,
Галадыр даш гашы, дөвләти, малы,
Оғулу гејрәтли, гызы һәјалы,
Икидләр маһалы Дәрбәндим мәним.

Шихсалаһ булағы дәрдләрә дәрман,
Сујуну ичән кәс, олур лап һејран,
Һүснүнә валеһдир һәр тәрәф, һәр јан,
достуна вәфалы Дәрбәндим мәним.

Хәзәр лајлај дејир саһилләринә,
Гурбанам јурдумун фәсилләринә,
Күләк сығал чәкир тәр күлләринә,
Дүзләри халылы Дәрбәндим мәним.

Зејнәб дә фәхр едир сәнин адынла,
Чохлары алышыр, јаныр одунла,
Руһум көјә учур күл ганадынла,
Сај, тәмиз һавалы Дәрбәндим мәним.

«Алдананлар 2» филминин нүмајиши олачаг

Бү күнләрдә Истанбулда Дағыстанлы кәнчләрин «Ишид» сыраларына чәлб олунмасындан бәһс едән «Алдананлар 2» сәнәдли филми нүмајиш олуначаг.

Нүмајиш филмин мүәллифи Елмира Кожајеванын иштиракы Истанбулдакы Русија Тәһсил, Мәдәнијјәт вә Иш Бирлији Чәмијјәтинин Рус Мәркәзиндә кечириләчәк. Гејд етмәк лазымдыр ки, «Алдананлар 2» филми Дағыстан Республикасы Информасија, Рабитә вә Күтләви Информасија Назирлији тәрәфиндән сифариш верилмиш: Дағыстан Республикасында тәррор идеолокијасына гаршы мүбаризә үчүн Дағыстан Республикасынын дөвләт програмы чәрчивәсиндә «чөлүн сәси» республика гәзетинин студијасында субсидијаларла чәкилиб.

Бу Дағыстан кәнчләринин Волга бөлкәси вә Сибир шәһәрләриндә ишә гәбул заманы Ираг вә Суријадакы Ишид сыраларына нечә дүшдүкләри һаггында сәнәдли филмдир. Бу адамларын чоху һәлак олуб, һәјат јолдашлары вә ушаглары исә АЛ-Һол вә Рок дүшәркәләриндәдирләр. Бәзиләри һәтта Шам вә Ирагда һәбсханалардадырлар. Тәдбир Дағыстан Баш вә Һөкүмәт идарәси, республиканын Информасија вә Мәтбуат Назирлији вә Анкарадакы Рус Евинин дәстәји илә кечириләчәк.

МӘДӘНИЈЈӘТ

Мәдәни ирс објектләри сијаһысына дахил едилмишдир

Дәрбәнд шәһәрининин Ленин күчәсиндәки 9 «а» үнванда јерләшән «Хануко Ханукаевин јашајыш еви» (1913-чү ил) мараглы талеји олан бина гәдим Дәрбәндин ашкар едилмиш мәдәни ирс објектләри сијаһысына дахил едилмишдир.

Бу һагда информасија акентлијинә Дағыстан ирс идарәсинин мәтбуат хидмәтининдән-хәбәр вермишләр.

«Шәһәрсалма вә мејмарлыг- нөгтәји нәзәриндән објектин тарихи мәдәни дәјәри апарылымыш анализ нәтичәсиндә бәјәнилмишдир.Ханукајевләр аиләсинә инглабдан әввәл Дәрбәнд шәһәриндә бир нечә ев мәнсуб иди. Шамоил Ханукајевин оғланларындан бири Хануко Ханукајев балығ вәтәгәләринин ичарәјә көтүрүлмәси илә мәшғул иди, онун бакалеја дүканлары, дәри мағазалары вар иди. Онун 9 ушағы вар иди. Дејләнләрә вә аиләнин кәләчәк нәсилләрин хатирәләринә көрә әввәләр Вранкиловскаја вә һазырда Бестужев- Марлински адланан күчәдәки бинада Русија императору икинчи Николај дајанмышдыр. Һесаб олунур ки, тачир Хануко Ханукајев өтән 100 иллијин 20 –чи илләриндә изсиз итмишдир» дејә мәлуматда билдирилир.

Мәтбуат хидмәтиндән хатырлатмышдылар ки, сон ил әрзиндә Дағыстан ирс идарәси Дәрбәнд мүдүријјәтинин мејмарлыг идарәсинин әризәсинә көрә ашкар едилмиш вә сонра бәләдијјә әһәмијјәтли мәдәни ирс објектләри сијаһысына шәһәрин мәркәзи һиссәсинин бир нечә бинасыны салмышдыр

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.һ.МӘММӘДОВА

Шөбә редакторлары:
К.Г.БАБАЈЕВА
Р.М. МУСАЈЕВ

Мүхбирләр:
һ.һ. КӘРИМОВ
М.М.СЕЈИДОВ
Н.А.ГУЛИЈЕВ
Г.У. ӨМӘРОВ
Б.К. ПИРМӘһӘММӘДОВ
Н.Р. МИРҺӘМИДОВА

Еһм оператору
А.Ј.АҒАКИШИЈЕВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘҺИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:
368600, Дағыстан Республикасы, Дәрбәнд шәһәри, Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59, факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030, үмуми шөбә 89604204987

«Типографија-М» ММЧ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны Дәрбәнд шәһәри, С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мүрачиәт едә биләрсиниз.

Рабитә, информасија технолокијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, информасија технолокијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00428
21.05.2019 г.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

Индекс: ПА-463
Чапа имзаланды: 9. 09. 2021.

Фактики олараг 9.30
Саат 10.00

Тираж 2000
Сиф. №